

6 pamoka:

Pasakojimų pritaikymas
skirtingiems mokymosi
stiliams ir amžiaus grupėms
(16–26 metai)

Co-funded by
the European Union

1. Tikslas / Mokymosi uždaviniai

„Green Saga“ projektas pristato novatorišką metodą, skirtą remti ir skatinti jaunų suaugusiųjų asmeninį ir profesinį tobulėjimą per skaitymą, žaidimus ir pasakojimus. Šio pamokos tikslas – parodyti pedagogams ir jaunimo darbuotojams, kaip pritaikyti istorijas skirtingoms amžiaus grupėms ir mokymosi stiliams, užtikrinant prieinamumą ir įtrauktį.

2. Įvadas

Parašyti istoriją, tinkamą skirtingoms amžiaus grupėms ir mokymosi stiliams, reiškia struktūrizuoti pasakojimą taip, kad jis būtų veiksmingas ir motyvuojantis skaitytojui, tuo pačiu pateikiant sprendimus ir metodus, kurie palengvina identifikavimąsi net ir skaitytojams, turintiems mokymosi sunkumų. Nuotykių knygos, dėka savo interaktyvaus formato, skatina sąmoningus pasirinkimus ir suteikia skaitytojui aktyvų vaidmenį.

Be to, kad pasirenkama su klimato kaita susijusi tema ir skiriamas deramas dėmesys specifinių mokymosi sutrikimų (SLD, Specific Learning Difficulties) gairėms, mūsų knygose taip pat turi būti atsižvelgiama į įvairius pasakojimo mechanizmus, kurie skirti skirtingiems kognityviniams gebėjimams, siūlant diferencijuotus metodus:

- vizualinis metodas;
- auditorinis metodas;
- kinestetinis metodas.

Rašant istorijas, taip pat reikės atsižvelgti į emocinius ir kultūrinius poreikius, būdingus tiek pedagogams, tiek įvairiems skaitytojams, kad pasakojimai būtų ne tik pramoginiai, bet ir gilūs bei reikšmingi visiems.

3. Žingsnis po žingsnio vadovas

Labai svarbu, kad kiekvienam dalyviui būtų suteikta laiko ir erdvės, reikalingos mokymuisi, kūrybiškumo ugdymui ir savarankiškam problemų sprendimui, neatsižvelgiant į jų gebėjimus ar sunkumus, bet taikant įtraukijį požiūrį. Todėl žinių ir sąvokų perdavimas bei medžiagos kūrimas turi vykti multimodaliniu/daugialypės terpės būdu, vienodai stimuliuojant įvairius pojūčius – regą, klausą ir lytėjimą – siekiant padidinti dalyvių įsitraukimą, supratimą ir įsimenamumą.

a) Įvairių mokymosi kanalų įtraukimas pasakojimo formatu

Siekiant užtikrinti lengvesnę prieigą prie turinio, kad kiekvienas galėtų visapusiškai išreikšti savo potencialą, būtina sukurti mokymosi aplinką, kurioje būtų vertinamas kiekvieno asmens unikalumas. Todėl daugialypė metodika leidžia perdirbti medžiagą įvairiais būdais, atsižvelgiant į visus jutimo kanalus ir pažinimo stilius.

Vizualinis metodas

Kai kurie žmonės geriau supranta, kai gali „pamatyti“ informaciją. Šie žmonės išugdė gebėjimą įsivaizduoti scenarijus savo mintyse. Vizualizuodami jie gali pamatyti problemą ir ją įveikti. Jie yra atidūs stebėtojai ir jiems reikia vizualinės pagalbos, kad geriau suprastų tekstą. Todėl bus būtina užtikrinti, kad medžiaga būtų lengvai peržiūrima ir prieinama, pateikiant:

- **schemas**, paaiškinančias, kaip plėtoti istoriją,
- **spalvas**, skirtas atskirti skirtingas dalis,
- **vaizdus**, kurie paaiškina ir iliustruoja vadovo tekstą.
- Taip pat svarbu įtraukti **ilustracijas su istorijos aplinka ir personažais**, nes tai sustiprina ryšį tarp teksto ir vaizdo ir padeda skaitytojams, turintiems specialiųjų mokymosi sunkumų, geriau įsiminti ištraukas.

Auditorinis metodas

Ne visi reaguoja į vizualinius dirgiklius; kai kurie mieliau klausosi. Aktyviai klausydamiesi jie supranta ir įsimena, o galimybė apie tai kalbėti ir keistis žodžiais padidina jų atminties įgūdžius. Todėl būtina taikyti auditorinį metodą:

- Įtraukite **įdomius dialogus**, kurie leidžia geriau atpažinti ir suprasti įvairius

personažus.

- Reikšmingas indėlis bus istorijos **garso versija**, kurioje „skaitytojas“ galės klausytis atskirų skyrių (podcastas). Garso pagalba taip pat bus naudinga informacijai ir veiksams, reikalingiems savo knygai sukurti.
- Webinarai – garso ir vaizdo pagalba, kuri palaipsniui iliustruoja, ką reikia daryti.
- Vertinga pagalba bus informaciniai susitikimai, skirti išsamiai diskusijai, žodiniam keitimuisi ir garsiai refleksijai.

Kinestetinis metodas

Nuotykių knygos su interaktyviais pasirinkimais suteikia vertingą pagalbą skaitytojams, kad jie galėtų tapatintis su personažais, tačiau to gali nepakakti. Todėl bus būtina sukurti situacijas ir kontekstus, kurie skatintų veiksmus, leidžiančius jaunimui **mokytiis praktiškai**:

- Įtraukite vaidmenų žaidimus.
- Dramatizuokite istoriją, inscenizuokite knygos scenas, nes, kaip sakoma senoje patarlėje, „mokomasi veikiant“.

b) Temos ir pasakojimo plėtojimas pagal amžiaus grupes

Mūsų tikslinės grupės žmonės dažnai pasižymi gilesniu jautrumu, gebėjimu suvokti pokyčius su tikru įsitraukimu ir jautrumu. Jiems skirta literatūra ir knygos nagrinėja temas, susijusias su jų iššūkiais: tarpasmeniniai santykiai, perėjimas iš vaikystės į suaugusį gyvenimą, meilė, draugystė, laisvė ir ateitis, kuri niekada neatrodė tokia neaiški kaip šiandien.

Penkiolika „Žaliosios sagos“ nuotykių knygų siekia didinti sąmoningumą ir informuoti skaitytojus apie klimato kaitą, pabrėžiant neigiamus aspektus, bet, visų pirma, siekiant įkvėpti viltį ir norą susidurti su problema bei ją įveikti.

- Įsivaizduokite „visų spalvų ir formų“ herojus ir herojes, nepaklūstančius stereotipams, stiprius personažus, kurie rodo pavyzdį, kurie moka sudominti skaitytojus ir pažadinti jų kritišką mąstymą, kad kiekvienas žmogus būtų įkvėptas elgtis dorai ir pagarbiai su pasauliu, kuriame gyvename.
- Į istorijas įtraukite grožio sampratą, nuostabią gyvenimo pusę, visų gyvų būtybių vertę ir pagarbą.
- Be klimato temos, įtraukite aspektus, kurie gali būti įdomūs (pvz., draugystė, meilė, konfliktiniai santykiai). Praturtinkite siužetą detalėmis, temomis ir situacijomis, kurios atitinka tikslinės auditorijos poreikius.
- Sukurkite „tikrovišką“ įsivaizduojamą aplinką, realistišką ir patikimą pasaulį, kuriame skaitytojai galėtų jaustis įtraukti ir pasinėrę į jį.
- Rinkitės iš daugybės stilių, įskaitant distopiją, tamsųjį, fantaziją ir net romantiką!

„Jauna afroamerikietė, naftos magnatų dukra, atvirai konfliktuojanti su savo šeima, nusprendžia prisijungti prie aplinkosaugos grupės...“

4. Praktinis veiklos pavyzdys

Norint paskatinti jaunimą rašyti, galima siūlyti kolektyvinius ir bendradarbiavimo rašymo kursus, kurie taip pat turi gilias šaknis Italijoje, pavyzdžiui, Barbiana mokykla.

Pavyzdys: „Papasakok apie pokyčius“

16–20 metų

- Kūrybinis rašymas, įkvėptas sudėtingo bendraamžio pasirinkimo.
- Kolektyvinės istorijos apie dabartinę klimato ar aplinkos problemą kūrimas.

21–26

- Realistinės arba autobiografinės istorijos su refleksijos elementais rašymas.
- Kolektyvinės istorijos apie dabartinę klimato ar aplinkos problemą kūrimas.

5. Įtraukties aspektai

Specifinių mokymosi sutrikimų turintys dalyviai išmoko gyventi su savo mokymosi problemomis, ugdydami kitus įgūdžius ir taikydami strategijas, kurios leidžia jiems įveikti susijusias problemas. Tačiau kliūtys ir sunkumai visada išlieka, todėl būtina laikytis pagrindinių atsargumo priemonių ir principų, kad būtų užtikrinta, jog pateikiama medžiaga visada būtų tinkamo ir prieinamo formato, lanksti ir lengvai naudojama, teisingai suvokiama jutimais ir kuo labiau sumažintų fizinį krūvį.

- Tinkami šriftai, šrifto dydis ir tarpai.
- Turinio pridėjimas įvairiais formatais: garso, teksto, vaizdų.
- Naudokite aiškia, paprastą ir prieinamą kalbą.
- Sukurkite lanksčias veiklas skirtingiems pažinimo lygiams.
- Įtraukite į veiklą įvairių kultūrinių sluoksnių ir tapatybių veikėjus.

6. Tikėtini rezultatai

Baigę mokymus, pedagogai ir jaunimo darbuotojai gebės:

- Pasirinkti skirtingoms jaunimo amžiaus grupėms tinkamą pasakojimo turinį ir formatą.
- Sukurti labiau įtraukiančias, įdomias ir prieinamas edukacines istorijas.

7. Rekomenduojamos priemonės

Norėdami veiksmingai kurti ir pritaikyti nuotykių istorijas, pedagogai ir besimokantieji gali pasinaudoti įvairiais įrankiais, įtrauktais į „Green Saga“ išteklių rinkinį. Šie įrankiai teikia praktinę pagalbą rašant, iliustruojant ir dalijantis istorijomis įtraukiu ir kūrybišku būdu.

- **Grafinis dizainas ir maketavimas:** Canva, Adobe Express, Genially – naudingi kuriant vizualiai patrauklius maketus, viršelius ir pagalbines medžiagas.
- **Ilustracijos ir vaizdų redagavimas:** Pixlr, GIMP, Inkscape – iliustracijų kūrimui, vaizdų redagavimui ir vizualinio mokymosi stiprinimui.
- **Kūrybinis rašymas ir pasakojimų kūrimas:** „Twinery“, „Inklewriter“, „Storybird“ – skirtos šakotų pasakojimų struktūrizavimui, kelių kūrimui ir bendradarbiavimu pagrįsto pasakojimų kūrimo skatinimui.
- **Garso įrašymas:** Audacity, Loom, Ocenaudio – dialogų įrašymui, podcastų kūrimui ir garso versijų istorijų pateikimui, siekiant padėti klausos tipu besimokantiems.
- **Prieinamumas ir kalba:** „ „ „ChatGPT“, „Natural Reader“, „LanguageTool“, „ „ – tekstų generavimui ir išteklių prieinamumo didinimui besimokantiems, turintiems specifinių mokymosi sutrikimų.

8. Bibliografija

CAST. (2018). *Universalus mokymosi gairių dizainas* (versija 2.2). Peržiūrėta 2025 m. liepos 15 d. <https://udlguidelines.cast.org/>

Fondazione Patrizio Paoletti. (n.d.). *Stili di apprendimento*. Peržiūrėta 2025 m. liepos 15 d. <https://fondazionepatriziopaoletti.org/glossario/stili-di-apprendimento/>

Dall'Omo, A. (2011). *Modulo 6 – Stili di apprendimento* [PDF]. Peržiūrėta 2025 m. liepos 15 d. <https://dallomoantonella.wordpress.com/wp-content/uploads/2011/04/modulo-6-stili-di-apprendimento.pdf>

Digilander. (n.d.). *Stili di apprendimento*. Peržiūrėta 2025 m. liepos 15 d. <https://digilander.libero.it/lendeuropa/mariani.htm>

FeFe Editore. (n.d.). *Scrittura collettiva*. Peržiūrėta 2025 m. liepos 15 d. <https://www.fefeditore.com/fe-fe-editore/scrittura-collettiva>

JSTOR. (n.d.). *Straipsnis: [Pavadinimas nenurodytas]*. Peržiūrėta 2025 m. liepos 15 d. <https://www.jstor.org/stable/43818123>

LabCD, Università di Pisa. (2018). *La scrittura collaborativa e collettiva* [PDF]. Peržiūrėta 2025 m. liepos 15 d. <http://www.labcd.unipi.it/wp-content/uploads/2018/05/Lavinia-Salicchi-La-scrittura-collaborativa-e-colelttiva.pdf>

Manuale SIC. (n.d.). *Manuale della scrittura collettiva* [PDF]. Peržiūrėta 2025 m. liepos 15 d. http://www.scritturacollettiva.org/files/ManualeSIC_0.pdf

Scuola Stoppani. (2014 m. balandžio 29 d.). *Analisi degli stili e delle strategie di apprendimento*. Peržiūrėta 2025 m. liepos 15 d. <https://scuolastoppani.wordpress.com/2014/04/29/analisi-degli-stili-e-delle-strategie-di-apprendimento/>

CTS Cremona. (n.d.). *Stili di apprendimento* [PDF]. Peržiūrėta 2025 m. liepos 15 d. iš <https://www.ctscremona.it/userfiles/stiliApprendimento.pdf>

VARK Learn. (n.d.). *VARK: A guide to learning styles*. Atsižvelgta 2025 m. liepos 15 d. <https://vark-learn.com>

Barbiana2040. (n.d.). *Laboratori*. Peržiūrėta 2025 m. liepos 15 d. <https://www.barbiana2040.it/laboratori/>

Mičigano universiteto mokymosi ir mokymo tyrimų centras. (2025 m. liepos 10 d.). *Tyrimų apžvalga: „Mokymosi stilių“ mitas*. Peržiūrėta 2025 m. liepos 15 d. <https://onlineteaching.umich.edu/articles/the-myth-of-learning-styles/>

Pashler, H., McDaniel, M., Rohrer, D., & Bjork, R. (2008). *Mokymosi stiliai: sąvokos ir įrodymai*. *Psichologijos mokslas visuomenės labui*, 9(3), 105–119.

TrueLearn išteklių biblioteka. (2023). *Daugiakryptis mokymasis ir mokymosi stilius: ką sako mokslas*. Peržiūrėta 2025 m. liepos 15 d. <https://truelearn.com/resource-library/multimodal-learning-vs-learning-styles-what-science-says/>

**Co-funded by
the European Union**

Finansuoja Europos Sąjunga. Tačiau išreikštos nuomonės ar požiūriai yra tik autoriaus (-ių) nuomonės ir požiūriai, kurie nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Jaunimo reikalų agentūros nuomonę ar požiūrį. Nei Europos Sąjunga, nei finansavimą skirianti institucija negali būti laikomos atsakingomis už juos.

Projekto kodas: 2024-2-LT02-KA220-YOU-000293123

Visas turinys yra pagal CC BY-NC-SA 4.0